

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Yksityiskoulujen Liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistuksesta. Perusteet uudistukselle ovat hyvät; kolmiportainen tuki on osoittautunut toteutukseltaan epäyhtenäiseksi ja epätasa-arvoiseksi valtakunnallisella tasolla ja lisännyt jopa segregaatiota koulujen käytännön toteuttamisen tavoista riippuen. Yksityiskoulujen liiton mukaan tarvittavan pedagogisen toimintakulttuurin muutoksen toteutumisen kannalta on oleellista muuttaa oppimisen tuki kokonaisvaltaisesti, kuten esityksessä onkin tavoitteena. Ennakoiva tuki on oleellisin tuen muoto, jos se toteutuu oikea-aikaisesti ja riittävällä laajuudella ja substanssin asiantuntemuksella.

On syytä korostaa, että uudistus toteutuu vain, jos opettajilla on riittävästi osaamista ja halua toteuttaa ennakoivan tuen toimenpiteitä osana omaa aineenopetustaan. Tähän tarvitaan koulutusta, täsmällistä viestintää, taloudellista resurssia sekä selkeästi esitetyt toimenpidekuvaukset opetussuunnitelmatasolla. Tämä toimintakulttuurin muutos vaatii riittävästi aikaa ja resurssia toteutuakseen tavoitteiden mukaisesti.

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Yksityiskoulujen liiton näkemyksen mukaan kokonaisrakenne on kuvattu selkeästi ja johdonmukaisesti. Rakenne tukee oppilaan oikeuksia tukeen ja kaikkien opettajien velvollisuutta tuen antamiseen.

Yksityiskoulujen liitolla on huoli siitä, että tuen rajapinnat ovat epäselviä koulujen arjessa. Miten päätös tukimuotojen välillä tehdään; ovatko tulkinnot tuen tarpeista ja erityisesti jo käytössä

olleiden ennakoivien tukitoimien laajuudesta riittävän yhdenmukaisia opetuksenjärjestäjien / koulujen välillä?

Yksityiskoulujen liitto korostaa, että kotikuntakorvausten tulee olla täysimääräisiä ja yhdenvertaisia eri opetuksenjärjestäjien kesken, kun oppilaskohtaisten tukitoimien antaminen tulee velvoittavaksi kaikille. Yksityisten koulutuksenjärjestäjien kotikuntakorvauksen nostaminen olisi perusteltua ajoittaa samanaikaisesti tuen uudistuksen kanssa.

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Yksityiskoulujen liiton mukaan ennakoivat tukitoimet on esitetty perustellusti ja niiden merkitys oppimisen tuessa on oleellinen, erityisesti jos niitä toteutetaan lain hengen mukaan tarkoituksenmukaisesti.

Tuen tasojen rajapinnat tulee kuitenkin määrittää selkeästi niin, että koulujen on mahdollista tehdä yhdenvertaisia oppilaskohtaisia päätöksiä. Jatkossa tehtävien hallintopäätösten tulee perustua yhdenmukaisiin kuvauksiin sekä tarvittavasta tuesta että jo käytössä olleista ennakoivista tukitoimista.

Yksityiskoulujen liiton mukaan on syytä selvittää, syntyykö suuria koulukohtaisia eroja siinä, miten ennakoivien toimien on todennettu olleen käytössä ennen oppilaskohtaisia päätöksiä.

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Oppilaskohtaiset tukitoimet on esitelty Yksityiskoulujen liiton mielestä pääasiassa selkeästi. Perusteet oppilaskohtaisille tukitoimille tulee määritellä selkeästi, jotta koulut voivat tehdä päätöksiä yhdenmukaisesti. Esityksessä ehdotetaan, että yleisopetuksen ryhmät muodostettaisiin siten, että yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Tilapäinen ylitys esimerkiksi kesken lukuvuotta kouluun siirtyvien oppilaiden vuoksi saisi jatkua enintään lukukauden ajan. Yksityiskoulujen liitto suhtautuu ehdotukseen epäilevästi. Ehdotus on tarpeettoman tiukka ja voi koitua merkittäväksi haasteeksi erityisesti yksisarjaisten pienten koulujen osalta, joissa ryhmien muodostamisessa ei ole käytännössä joustoja

Esitysluonnoksesta ei kuitenkaan selviä, miten tieto siirtyy kouluasteiden välillä, jos tarkistamisesta ei säädetä mitään. Oppilaskohtaisiin tukitoimiin tulee voida varautua ennakolta ja sitä varten esim. alakoulussa tehdyt hallintopäätökset tulee olla tiedossa oppilaan siirtyessä yläkouluun.

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Yksityiskoulujen liitto kannattaa asiakirjojen määrän vähentämistä. Kannatamme sitä, ettei päätöksenteossa ole välttämätöntä joka tilanteessa järjestää moniammatillista käsittelyä.

Yksityiskoulujen liitto haluaa nostaa esille muutamia avoimeksi jääviä kysymyksiä:

- lisääntykö hallintopäätösten määrä, jos aikaisemmin tehostettua tukea erityisopettajan kanssa pienryhmässä saaneet oppilaat ovat jatkossa hallintopäätöksen alaisia?
- Tehdäänkö hallintopäätökset jatkossa määräajaksi?
- Jos päätösten tarkistamisesta ei säädetä mitään, onko hallintopäätös voimassa koko perusopetuksen ajan vai tekevät koulut omat tarkistamisen aikataulunsa?

Toivomme yhteneväiset ja valtakunnalliset pohjat tuen lomakkeille (päätösten valmistelu, oppimisen suunnitelmat)

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Talousvaikutukset:

Yksityisten opetuksenjärjestäjien näkökulmasta on välttämätöntä, että kotikuntakorvauksen nostaminen toteutetaan samanaikaisesti tuen uudistuksen kanssa.

0,127 opetustuntia/vko/oppilas tarkoittaa esim. 600 oppilaan koulussa kolmen opettajan työtunteja. Miten tämä työmäärä määritellään? Pitääkö se sisällään myös erityisopettajat vai tarkoittako lisää ns. yleisopetuksen opetustunteja (tukiopetus, mahd. resurssiopettajat)?

Olennaista on myös se, pystyykö yläkoulu varautumaan tulevien 7. luokkalaisten olemassa oleviin päätöksiin eli tarkistetaanko päätökset edelleen 6. luokan päätteeksi.

Niveltämisen vaiheessa tulee siirtyä tieto tarvittavista tukitoimista, jotta on mahdollista muodostaa suunnitelmallisia ja tarkoituksenmukaisia ryhmiä. Uudistus toteutuu vain, jos opettajilla on riittävästi osaamista ja halua toteuttaa ennakoivan tuen toimenpiteitä osana omaa aineenopetustaan. Tähän tarvitaan koulutusta, täsmällistä ja perustelevaa viestintää sekä taloudellista resurssia.

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Yksityiskoulujen liitto ehdottaa, että hallitusohjelman kirjaus yksityisten koulujen kotikuntakorvauksen nostamisesta 100 prosenttiin sekä velvoitteiden yhtenäistämisestä valmistellaan samanaikaisesti osana oppimisen tuen kokonaisuudistusta.

Yksityiskoulujen liiton mukaan esityksessä pitäisi paremmin huomioida se, miten jatkossa järjestetään koulua käymättömien/ahdistuksen vuoksi tukea tarvitsevien tai suoraan valmistavalta yleisopetukseen tulevien oppilaiden tuen toimenpiteet, jos oppimäärästä tai opetussuunnitelmasta poikkeaminen tulee aikaisempaa rajatummaksi. Heidän kohdallaan ei ole välttämättä mahdollista edetä ennakoivien toimien kautta oppilaskohtaisiin toimiin, mikä olisi uudistuksessa perusteena esim. lyhennettyyn koulupäivään.

Yksityiskoulujen liiton mukaan olisi ehdottomasti järkevää, että lain voimaantuloa varten tarvitaan esitettyä pitempi siirtymäaika, jotta uudistuksen tavoitteet toteutuvat toivotulla tavalla.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Tiivistelmä lausunnosta, Yksityiskoulujen liitto.pdf](#)

Sutinen Jussi
Yksityiskoulujen Liitto ry